

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Arčevina: Po pošti ali dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20, za Nemčijo celo leto K 812, za ostalo tujino in Ameriko K 360.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Prisega ostane!

Belgrad, 22. Na današnji seji odbora za izpremembo poslovnika se je zlasti razpravljalo o členu 8. (prisega). Dr. Spaho (musliman) je predlagal, da se mora člen 8. z oportunitete ali črtati v poslovniku ali pa tako preducati, da bi strankam, ki niso prisegli, bilo omogočeno sodelovati pri sprejetju ustave. Predlog dr. Spaha ni bil sprejet. Nato so muslimani še pred glasovanjem zapustili sejo. Tudi predlog zemljoradnika Moskovljeviča, naj se prisega z omejitvijo ni bil sprejet. Po razpravi, ki je trajala dalje časa, je bil člen 8. s 14 proti enemu glasom sprejet in bo ostal tak kakor je bil rediran v začasnem poslovniku. Odlok Narodne veče o narodnem edinstvu je priznan kot veljaven in se ne morejo dati koncesije nobeni stranki. Na predlog poslanca S. Giorjeviča bo veljal ta poslovník dotle, dokler se ustavotvorna skupščina ne pretvori v zakonodajno skupščino; šele ta bo sestavila nov poslovník. Predlog zemljoradnika Ponadiča, ki je predlagal na večeršnji seji odbora, naj se razveljavijo mandati onih poslancev, ki bi 15 dni ne prisostvovali sem skupščine, ni bil sprejet zato ker ne spada v delokrog odbora. Končno sta Moskovljevič in Čeda Kostić zahtevala, da se sestavi poročilo o izpremenjenih členih ter naj se to poročilo takol da natisniti in predložiti skupščini, ki se sestane najbrže v ponedeljek 24. t. m. popoldne.

ZEMLIORADNIKI NE VSTOPILO V VLADO.

Belgrad, 22. Po informacijah iz kompetentnih krogov zemljoradniki ne bodo vstopili v vlado. Dva deset tiskov, katere je zemljoradniška stranka pisмено predložila Pašiču, tvorijo samo pogoj, s katerim se zemljoradniki zavežajo, podpirati vlado pri sprejetju ustave.

IZ VERIFIKACIJSKEGA ODSEKA.

Belgrad, 22. Verifikacijski odsek je sklenil, da naj se vpošteva domislija g. Profiča za niški mandat. — Na seji verifikacijskega odseka se je razpravljalo o vrašanju uradniškega položaja narodnih poslancev. Sklenilo se je, naj se izpremeni člen v volilnem zakonu, ki zahteva, da poslanci, ki pridre mandat, izrebu

uradniški čin. Uradniki, ki so službovali nad 10 let, naj se umirovijo; oni, ki so poslovali manj let, na morajo podati ostavko svoje službe.

ZAKONODAJNI SVET.

Belgrad, 22. V ministrstvu za pravosodje je bil sestavljen stalen zakonodajni svet, ki bo strokovno izdeloval zakonske načrte.

REVIZIJA URADNIŠKIH KVALIFIKACIJ.

Belgrad, 22. Današnji dan se prične delovanje odseka za revizijo uradniških kvalifikacij. V ta odsek so vstopili načelniki vseh ministrstev. Vendar pa bo imel ta odsek samo svetovadni značaj. Uradnikom, ki zavzemajo višja mesta kakor jim pripadajo po njih kvalifikaciji, se bodo ponudila nižja mesta, do katerih imajo pravico. Kdor bi nižjega mesta ne sprejel, bi bil odrešen svoje dolžnosti.

ZEMLIORADNIKI RADIČ IN TRUMBIC.

Zagreb, 22. Večer poročila da se bo vršil v Zagrebu sestanek zastopnikov zemljoradniške stranke in Radičeve stranke, ki se ga bo udeležil tudi kot zastopnik izvenstrankarske skupine dr. Trumbić.

RADIČEVCI — POPUŠČAJO?

Belgrad, 22. Tajnik konstituante dr. Janič je po informacijah »Jutarnje lista« izrazil dr. Basariček željo, naj bi poslanci Radičeve stranke prišli v Belgrad. Zdi se, da je pozor za prihod poslancev Radičeve stranke izprememba člena 8. v poslovniku in položitev prisega brez besede »kralje«. Dr. Basariček je zatem imel posvetovanje s Svetozarjem Pribičevićem in Nikolo Pašičem, pri katerem je bil 20 minut.

NE BO TAKO HUDO!

Zagreb, 22. Po informacijah »Jutarnje lista« presoja Jugoslovanski in Narodni klub položaj pesimistično. V slučaju, da se o nemogoči Hrvatim in Slovincem vstop v konstituanto (čl. 8. poslovnika o prisegi), ni izključeno, da bodo člani Jugoslovenskega kluba zapustili Belgrad.

To je vest, ki se bere jako energično. Mislimo pa, da se bo dalo z gospodi še govoriti nekaj besed. Le ne prezgodaj obupavati!

Ali smejo poslanci interpelirati?

V petek je bila četrta seja odseka za izpremembo poslovnika. Prečitala se je redakcija o interpelacijah, sestavljena po g. Timotijeviću z ozirom na predloge zemljoradnikov in demokratov glede izpremembe člena o interpelacijah. O tem se je razvila debata. Minister Trifković je govoril da namen interpelacij ni zblíževanje strank temveč stavljanje vprašanj na ministrstvo, na katero je interpelacija naslovljena. Ako se zato sprejme da sme vsak poslanec interpelirati mora vlada nasti še med delovanjem odseka. Vlada bi rada dala koncesije, vendar pa hoče, da v detajlih ostane pri tem, kar je v starem poslovniku. Vlada predlaga tole redakcijo: Na interpelacije bo vlada odgovarjala takrat kadar bo sklenila skupščina, razen ako bi vlada zahtevala da se odgovor odloži. Na to se mora pristati, da v tem trenutku, ko ustava še ni sprejeta, nodeli zaupanje vladi dveh naimočnejših skupin, ki se bo bržkone razširila v široko vlado. Vlada je za to, da se odgovarja na interpelacije vsak tretji četrtek mora pa se odgovarjati na vse interpelacije do konca

seje. Ko bo sprejeta ustava bo vlada za to, da se o interpelacijah sklepa vsak drugi dan. Ako se bo delalo tako potem bo mogoče da se sprejme ustava. — G. Moskovljevič se je izrazil da je zemljoradniška stranka za to, da se sprejme ustava ne dopušča na vladi, da bi brez vsake kontrole delala kar bi hotela. Narod smatra da je ustavotvorna skupščina nad vlado. Zato zahteva, da se uvede pravo interpelacije enkrat na teden. — Dr. Spaho (musliman) se ne strinja z vladnim predlogom da bi vlada smela odlagati interpelacije tudi tedaj, ako bi skupščina sklenila, da se interpelacija vrši. To bi pomenilo temati ustavotvorni skupščini pravice nadzorovati vlado. — Dr. Nišić predlaga, naj se interpelacije vršijo vsake tri tedne, ker je za važne stvari ta čas zadosten, dočim bi za manjše stvari, ki bi samo jemale čas in ovirale sprejem ustave, bile interpelacije na ta način odklonjene.

Končno je bil člen 60 sprejet takole: ministri odgovarjajo na kratko vprašanje ustno v treh dneh, pisмено pa v osmih dneh. Ako je za odgovor potrebno zbranje po-

datkov, se ima dati odgovor v 16 dneh. — Po členu 60. se je vstavil nov člen kot 61. O tem členu so razpravljali najdalje časa. Na predlog socialista Brkiča je prišlo do sporazuma, da se vsak drugi petek bi bilo treba, smejo stavljanje interpelacije in o njih razpravljati. Dosežen je dalje tudi sporazum, da sme o interpelacijah vsaka skupina in stranka govoriti po enem poslancu največ pol ure. Ministri so dolžni da najpozneje v 15 dneh po interpelaciji izjavijo v skupščini, kedaj bodo mogli odgovoriti na interpelacijo. — Člen 65, oziroma po novi redakciji 66, o kvalificirani večini in kvorumu ostane stari, med tem ko za navadne stvari sklepa ena tretjina skupnega števila poslancev, o ustavi pa večina plus eden.

Glavna naloga ustavotvorne skupščine je, kakor pove že njeno ime, da »sprejme« ustavo. Pravilno bi se moralo reči, da jo »napravi«, ker zato je bila izvoljena. Ako pa se že gre za to, da sprejme predloženi načrt ustave, naj bo. Pustimo to stvar za enkrat.

Poleg glavnega dela, ki je namenjeno za konstituanto, pa ne smemo prezreti izredno važnega poglavja o interpelacijah. Konstituanta zastopa in nadomešča v mnogih ozirih redni parlament in ena najvažnejših parlamentarnih pravic je pravo interpelacije, s katerimi izvršuje parlament kontrolo nad državno oblastjo, ki iz-

haja preko parlamenta in naroda samega. Te pravice si ne sme dati kratiti noben parlament, ki hoče res biti to, kar mora biti: izraz ljudske volje in edina merodajna in suverena oblast. Interpelacija formalno ni nič drugega kakor vprašanje, na katero mora dati minister, na katerega je naslovljena, svoj odgovor. Poslanec kot mandatar naroda in volilcev vraša in minister kot od parlamenta odvisen organ na odgovarjanje in mora odgovoriti! Pravo interpelacije izražajo najvišje odvisnost vlade (ministra) od parlamenta (poslanca). Kakor hitro se parlament te pravice odreče, so odprta vrata najhujšemu absolutizmu.

Za nas, ki živimo še pod starimi avstrijskimi zakoni, pa igra to pravo še drug in jako velik pomen. Mi živimo še pod britiskim, starega tiskovnega zakona. Ta zakon dovoljuje cenzuro. Toda po ravno tistem zakonu konfiskacija interpelacij ni dovoljena in zato je bilo pravo interpelacije, naimočneje, orožje v roki orozicionalnih skupin. Te dobrote si mi ne smemo dati izviti iz rok, ako počemo pasti v samovoljo ene ali druge vlade.

Kakor rove zgoraj omenjeno poročilo, bomo imeli še padle dve vrsti interpelacij: kratka vrašanja in interpelacije. Eno kot drugo je za nas istovredno, ker niti enega niti drugega se ne sme zapleniti. To je velika pridobitev.

Trboveljska družba in rudarji.

Uradno se poroča: Danes, v soboto sta se oglašili pri vodji drž. vlade za Slovenijo dr. L. Pitamic deputacija Trbov. premogokop. družbe in deputacija rudarjev. Obe deputaciji je sprejel vodja dr. Pitamic. Deputacija Trboveljske premogokopne družbe kakor tudi deputacija delavstva sta se pritožili in protestirali proti sklepom ministerialne komisije, ki je določila novo mezo za trboveljsko delavstvo. Zastopniki družbe so poudarjali, da bodo po novih mezdah prejeli rudarjev v Trbovljah veliko več kakor prejeli rudarjev v Velenju, delavci pa so zopet poudarjali, da so z odredbami ministerialne komisije precej prikrašani. Trboveljska premogokopna družba je razen tega protestirala proti formalnemu postopanju ministerialne komisije, ker je v Trbovljah vršila revizijo in zasliševala družbine funkcionarje ne da bi bilo pri tem navzoče tudi ravnateljstvo. Vodja delne vlade dr. Pitamic je obema deputacijama izjavil, da nima delzna vlada prav nobenega vpliva na ministerialno komisijo, ker je popolnoma avtonomna. Trboveljska premogokopna družba, kakor tudi delavstvo se bosta pritožila proti postopanju ministerialne komisije na ministstvo.

Kakor znano so šli rudarji Trboveljske premogokopne družbe dne 12. t. m. na delo. Ker jim je vlada dala varancije za to, da se izenačijo njihovi prejemki z onimi rudarjev državnega premogokopna v Velenju. Osrednja vlada je postavila nekakšno ministerialno komisijo, ki naj na podlagi vnozede v knjige izvrši to izenačenje prejemkov in obenem ugotovi če je vsled zvišanja rudarskih plač tudi zvišanje cen premoza v resnici potrebno in v koliki meri. Kakor je razvidno iz zgornjega uradnega poročila, niso zadovoljni z delom komisije niti rudarji niti družba.

Da družba ni zadovoljna to radi veriamemo. Ta bo zadovoljna šele takrat, če ji bo država plačala vse delavce, plačala sploh vse izdatke, tako da bi družba samo denar kasirala. Če bi država vrhutega prevzela še garancijo za izplačevanje 100-procentnih obresti za nekaj milijonov akcij, ki bi jih družba razdala rahljčnim »dobrotvorom« zastopni. bi

bilo seveda še najbolje, na bogve, če ne bi gospodje od »Trboveljske« prišli nazaj z zahtevo, naj prevzame država 200 procentno obrestovanje namesto 100 procentnega! Jd pač nima nikdar dovolj!

Nam se pa za enkrat ne gre toliko za družbo, kateri bomo še napisali nekaj prav neprijetnih stvarčic, amok nam se gre v prvi vrsti za interese delavstva. Vlada je obljubila delavcem izenačenje trboveljskih plač z velenjskimi. Prav. Ali tega ministerialna komisija ne ve? V komisiiji sede gotovo ljudje ki znajo računati! Torei!

Mogoče je pa tudi slučaj, da je komisija dobro računala — mi njenih računov doslej ne poznamo — in da bodo delavci res izenačeni glede plač z velenjskimi. Kdo je pa v tem slučaju odgovoren, če delavci niso zadovoljni? To je vprašanje katero bo treba temeljito pretrpeti! Če so podpisali komunistični voditelji trboveljskega rudarstva kakšen sporazum ki ne odgovarja pravim potrebam delavstva, bodo morali pač oni prevzeti tudi odgovornost za svoj podpis in za svojo besedo! Če pa oni tega niso storili potem naj se pa oglasijo vlada nekoliko določneje! Krivda mora biti neke — kierkoli je že!

V komisiji, kateri predseduje zastopnik ministrstva za socialno politiko, Jaklič, so zastopani: 1 zastopnik ministrstva za soc. politiko, 1 ministrstva za šume in rude, 1 od rudarskega glavarstva v Ljubljani, 1 od okrajnega revirnega urada v Celju in zastopnik zveze industrijcev g. Hribar. V komisiji pa ni noben zastopnik delavstva. Delavstvo je vsled tega vložilo potem »Radničke komore« protest, kakor je v četrtek prišel brzojav, da naj komisija takoj pokliče tudi zastopnika delavstva v svoj krog; zastopnika delavstva pa še do danes niso poklicali, dasi bi pri delu komisije bilo nujno potrebno, da sodeluje tudi delavstvo, da predčasno opozori na te ali one pogrške in vse, kar bi mogla komisija eventualno spre-

gledati. In tako je komisija, v kateri sedi kakor rečeno tudi zastopnik zveze industrijcev in kot tak seveda obenem tudi zastopnik Trboveljske družbe, elaborat za izenačenje plač že izdelala. Kakor pravi komisija je delavstvu dano 60 do 100% povišanje plač. Zastopniki delavstva so ta elaborat naknadno pregledali. Pri tem pa so konstatirali, da se izenačenje plač kakršno je vlada garantirala, ni izvršilo v naslednjih štirih točkah: 1. Elaborat jemlje poln »družinski člani« v omejenem obsegu, kakor ga jemlje mezdna pogodba z velenjskim rudarji. 2. Elaborat kategorije profesoristov ne priznava. 3. Minimalne plače so za 3 do 4 K manjše kakor minimalne plače v Velenju. 4. Elaborat predvideva nove prejemke od vstevšji 12. januarja t. l. (od dne ko so rudarji šli na delo), dočim je mezdna pogodba z velenjskim rudarji le-tem priznala povišanje od dne 3. oktobra 1920 (torel povišanje tudi za nazaj).

Ker ta elaborat v teh točkah ne odgovarja od vlade danim garancijam, niti ne zahtevam delavstva, je nevarnost, da pride ob plačilni periodi do hudega razburjenja med delavstvom in do nove stavke. Komisija naj torej elaborat v teh točkah nemudoma izpopolni tako, da bo izenačenje prejemkov popolno.

Pri tem moramo komisijo opozoriti še na naslednje dejstvo: Delavstvo v rudnikih Trboveljske družbe opaža, da družba na umeten način zadržuje produkcijo, da bi na ta način »dokazala« potrebo zvišanja cen premoza. Konče pošilja iz rovov, da kopljejo zemljo, nekvalificirane delavce pošiljajo popravljati jame in delovodje prigovarjajo delavce pri delu. Kak, je počasi, in mudi se nam nikamor.

Stavka rudarjev v Karmelju še vedno traja; to pa zato, ker lastnik rudnika, g. Jakli, ni hotel podpisati predloga, da se plače karmeljskih izenačijo s plačami trboveljskih rudarjev. V soboto so bila pri rudarskem glavarstvu pozvanja za karmeljski rudnik. Značilno je da so gospodje na pozvanja pozvali tri rudarje, baje tri stavkolomce, da se z njimi pogajajo, in g. Jakli je izjavil, »da se pogaja samo s svojimi delavci«. Ni nam znano, če je bil storjen kak dogovor, gotovo pa je, da bi delavstvo priznalo dogovor, ki bi se ne strinjali s sodanimi minimalnimi zahtevami.

Politične vesti.

+ Kraljevi namestniki. »Novosti« poročajo iz Belgrada, da bodo za prehodni čas, ki nastopi po sprejetju ustave, postavljeni na čelo pokrajni kraljevi namestniki. — Kakor se nam javlja, je dr. Lemež že prišel v Ljubljano.

+ Novi finančni minister. Kakor poročajo »Novosti«, je bil na današnji seji demokratskega kluba določen za finančnega ministra Voja Marinković. — Državna blagajna ostane torej v rokah »beogradske porodice« Veljković, Marinković ali pa Ribarac in Nišić — vse eno. Doma je doma!

+ Nove volitve v jeseni? Parlamentarni krogi sodijo, da se bo ustavnim odobnavil z ustavnim načrtom do konca marca. Razprava o ustavi bi trajala v zbornici 4 mesece. Zatem bi prišel na vrsto volilni rod, tako da bi se jeseni vršile volitve za redni parlament. — Sedaj razumemo, zakaj se vse meščanske stranke tako pušilo za mesto finančnega ministra!

+ Najvažnejša seja zadnjih dni. Danes popoldne je imel demokratski klub sejo, na kateri so razpravljali o poslovniku in o razmerah v južni Srbiji.

+ Livornski kongres italijanskih socialistov. Socialistični kongres je na seji 21. t.

na izvorni člani vodstva stranke in je potrdil določitev Ferrarisa kot izdajatelja lista "Avanti". — Na dopoldanski seji socialističnega kongresa so čisti komunisti razglasili glasovanje zapustili dvorano in odšli v drug lokal, kjer so se konstituirali kot komunistična stranka, italijanska sekcija tretje internacionale.

+ Italijanska socialistična stranka ima po poročilu "Avantija" 4367 sekcij z 216 tisoč 327 člani.

+ Delegacija čel, socialno demokratske stranke, obstoječa iz sodrugov poslancev Nemca, Hampla in Brožka, se nahaja na potovanju po Nemčiji.

+ Poslanci levice nemške socialno-demokratske stranke v Českoslovaški Krelbisch, Hahn in Warmbrunn so danes klubovemu načelniku in pisarni zbornice naznanili svoj izstop iz kluba poslancev nemške socialno-demokratske stranke in so klub poslancev českoslovaške socialno-demokratske stranke naprosili, da bi jih sprejel kot hospitante.

+ Sovjetska vlada je zaprla Črno morje za ves nevtralen pomorski promet. Antantni krogi razlagajo stvar s tem, da hoče Rusija prikriti svoje priprave za spomladansko ofenzivo. Baje izdeluje v črnomorskih lukah veliko število podvodnikov. — Kdo torej pripravlja na novo vojno? Zadržati se je g. Briand, novi francoski ministrski predsednik, izjavil za mir in zблиžanje med evropskimi narodi. Diplomate pa morajo narobe razumeti, tedaj si jih pravilno razumel. Ravnotako tudi če govore, da pripravljajo Rusi nova pretepanja, ki njim (diplomatom) niso povšeči...

opernem gledališču ob dramskih cenah, (C); nedelja, 30. "Školjka", (izven); ponedeljek, 31. "Cvrček za pečjo", (C). — Opera: ponedeljek, 24. (zaprt); torek, 25. "Tosca", (B); sredo, 26. "Fra Diavolo", (E); četrtek, 27. "Sen kresne noči", dramska predstava, (A); petek, 28. "Rigoletto", (D 1); sobota, 29. "Sen kresne noči", dramska predstava, (C); nedelja, 30. "Fra Diavolo", (izven); ponedeljek, 31. (zaprt).

Südslawische Risorgimento. Sodrugi Herm, Wendel je obelodanih v založbi Friedrich Andreas Perthes A.—G. (Gotha) svoje četrto delo o Jugoslaviji "Südslawische Risorgimento", v kateri podaja zgodovino jugoslovanskega kulturnega gibanja. Delo obsega razprave o Obradoviču, Svetozarju Markoviču, Dr. Jan. Ev. Krekn itd. Knjigo, o kateri vsebinski bomo še obširneje poročali, vsem prav zelo priporočamo. Obsega okoli 180 strani in velja 14 mark.

trgovske trdke otvorile poseben kredit za naše trgovce in industrije, da bi se tem lažje ustvarile trgovske zveze z našo kraljevino.

— Revija, o kateri govorimo v zadnji številki v rubriki Gospodarstvo, stane 30 K na mesec svedca. Toliko onim, ki se za stvar zanimajo.

— Švedski tvojničarji jekla so sklenili znižati ceno jekla pri toni za 20 do 70 šillingov, da bi mogli na ta način konkurirati z ameriškimi, belgijskimi in nemškimi izdelki iz jekla.

— 1.696 milijard kron ali en bilijon 696 milijard kron. Našajo da je svetovni dolgovi. Te številke so za človeški razum sploh nerazumljive, dajo proračunani v najvišjo svetovno denarno vrednost v dolarje še vedno 212 milijard dolarjev! In ena sama milijarda je že tisoč milijon, in en sam milijon tisoč tisočev. Vse te krone so pa še češke, ki je skoro trikrat več vredna kot naša, torej znaša skoro 5 bilijonov ali 5 tisoč milijard jugoslovanskih kron. — Mi o tem vsem sploh ne moremo imeti pojma. Ni ti ne sanja se nam o velikosti teh številki.

Dnevna kronika.

Zvišanje najemnine za obrtne prostore. Poverjeništvu za socialno skrb je povabilo gramij trgovcev v Ljubljani, naj zavzame stoji stalnice napram zahtevi hišnih posestnikov, po kateri naj bi se jim obrtni in poslovni prostori prepustili po novi stanovanjski uredbi v popolnoma svobodno razpolaganje. Oremij trgovcev je izjavil, da tel zahtevi hišnih posestnikov pod nobenim pogojem ne more ugoditi, ker bi bile posledice naravnost katastrofalne za trgovce. Oremij trgovcev sicer uvideva težavni položaj hišnih posestnikov, radi česar predlaga, naj se jim dovoli povišanje najemnine za poslovne prostore na največ 100% predvojnne najemnine. — Kaj bi rekli ljubljanski trgovci, če bi tudi od njih kdo zahteval, naj prodajajo blago samo za 100 odstotkov dražje kakor pred vojno? To bi bilo stokratje!

Pogreb vojvode Miška. Umrl vojvoda Mišk je bil pokopan v Beogradu z velikimi častmi. Za njegovo rodbino bo skrbelo država, ker ni zapustil nikakega premoženja.

Telo in duša. Ker se nekateri zg. pooblašci teh predavaj karzili želijo, da bi se o tej temi vršila javna diskusija, naznanja "Društvo slušateljev III. fak.", da se bo ta diskusija vršila v torek 25. t. m. ob 8. uri na univerzi.

Brezposelnost na Angliškem. "Daily Chronicle" javlja, da je delavska borza oficijno objavila število brezdeelnih, ki presega število 927.000. Poleg tega je treba računati še na tisoče brezdeelnih, ki jih delavska borza nima v evidenci. Od 1. t. m. dalje se je število brezdeelnih zvišalo že za 197.000.

Nezaposlenost v stavbnih stroki v Švici. V Švici vlada v stavbnih stroki velika nezaposlenost, toda vzlic temu iščejo razni agenti v inozemstvu zidarje, kamnoseke in betonske delavce za Švico. Naravno, da skušajo s porobdo zavestati delavce, da ostanejo določeno dobo v Švici in da pristanejo na daljši delavnik. Tako jim je že uspelo zvestati iz Italije več sto delavcev. Jasno je, da delodajalci strme za odpravilientem osemuernega delavnika in znižanjem plač delavcev. Švicarska delavska zveza je storišla korake, da to akcijo delodajalcev onemogoči in pozivlje vse stavbinske delavce, da naj ne potujejo v Švico fiskat dela tako dolgo, dokler delavska zveza tega ne objavi.

Ustavovorna skupščina bo potem ofertnih licitacij sama nabavljala potrebne stvari, kakor premog, pisarniške potrebščine, bencin za avtomobile, dele avtomobilov, sveče, milo itd. Vsak državljan ima pravico vlagati pismene ponudbe na predsednika skupščine.

Dva pogodbeni urednika-stenografa s prejemki X. odnosno XI. čin, razreda drž. uradnikov išče "Dopisni urad deželne vlade za Slovenijo" za svojo podružnico v Mariboru. Predpogoji za vsprejem so: Vsaj srednješolska izobrazba ali tej odgovarjajoča splošna izobrazba, nadalje popolno znanje slovenskega in nemškega jezika in slovenske in nemške stenografije. Znanje že drugih jezikov daje prednost. Ustneme ali pismene prijave je nasloviti do 5. februarja t. l. ali na Dopisni urad (vladna palača) ali na podružnico Dopisnega urada (poštno postopje) Maribor.

Praktična Merikalna komunistka. Tam na Olinach pri Ljubljani živi tercijalka Marijana Korenjak, ki hrepeni bolj po zemeljskih dobrotah, kot po blagoslovu frančiškana. Zemeljskih dobrot brez denarcev pa

ni!... Nekega dne je Marijana zapazila 14 letnega sosedovca Lojzeka kaditi cigareto — na skrivnem kraju. Hinavskooka Marijana ga je zagledala in strogo pobarala: »Zakaj kadíš? Povem očetu in materi.« Lojzek se je ustrašil šibe očeteve in začel mlo ihteti, Marijana mu je hinavsko pristavila: »Ne povem, samo prinesi mi kilogramček premoga...« Lojzek iz bojazni je Marijani izpolnil njeno željo. Od tedaj — bilo je pred 18 meseci — je moral Lojzek nositi Marijani razne življenske potrebščine. Proti nagradi 10 K ji je znosil 50 kg premoga, 3 kg moke bele, poldrugi kg česna in pol kile čebule. Slednjic se ji je Lojzek odločno uprl.

Po plenu hlepega grdovka Marijana pa je za žrtve izbrala njegovega trinajstletnega brata. Zvalila ga je k sebi. Sladko mu le govorila: Na, Mundek cigaretkol... Na kloncól... Na malo brinovčkal... Mundek bil je vjet. In Marijana ga je začela nagovarjati, naj krade doma in nosi njej. Mali Mundek se je branil, toda Marijana mu je sladko govorila: »Mundek dragi, prepogor pravi: Vzemj tam, kjer je in nosi tja, kjer nite. Mundek ji bojazljivo odgovori: »To je velik greh!« Marijana s posebnim poudarkom: »Vidiš, tako so fajmošter tudi v cerkvi pridigovali!« Mundek li je postal poslušen. In Marijana, ki je čitla razlago komunizma v mrtvem »Vočernem listu«, je malemu fantinu počela razlagati, kako naj krade. Dela mu je temeljit poduk, Marijani je nedolžni Mundek začel nositi in nositi je skoro leto dni. Na njen dom il je znosil: premoga kilogramov petsto, moke bele 30, česna kilogramov 10, čebule lepe 10, fižola litrov 50, jajc 150 kromadov in 18 cigaret — vse iz zaloge domače proti nagradi: cigaretko, kronce in čajico žgane vode. Marijana je Mundku za vse blago izdala 20 K. Po 18 mesecih so prišli na sled tej lepi stvari. To je storišla o praktični klerikalni komunistki!...

Ministrstvo za agrarna reformo je izdalo knjigo »Agrarna reforma«, v kateri so obrani vsi podatki, navedbe in uredba, ki so bile izdane v minulem letu.

Kovalnica denarja. Rudarski inženir v Krelki v Bosni je, kakor poroča "Beogradski Dnevnik", predložil finančnemu ministrstvu predlog in načrt za ureditev državne kovalnice denarja. Svoj predlog je podpril tudi s proračunom, po katerem bi se rabilo 20 milij. dinarjev za gradbo tega podjetja.

Kulturni vestnik. Stoletnica rojstva Blaža Kocena. Danes preteče sto let, kar se je rodil slavni zemljepisec Blaž Kocen (Kozenc). Kocen je bil slovenskega rodu, rojen v Hotinjah. Bil je duhovnik in kot gimnazijski profesor zemljepisja se je proslavil. Njegov zemljepisni affant rabijo že dolgo po vseh avstrijskih srednjih šolah in je preveden v več jezikov. Se danes je v rabi in njegova nemška izdaja je zagledala l. 1914 42. beli dan. Umrl je Kocen v Hernalsu pri Dunaju l. 1874.

Koncert Glasbene Matice. Opozorjamo vse ljubitelje glasbe na ta koncert, ki se vrši danes ob osmih zvečer v Unionski dvorani. Program je izredno bogat in obsega najraznovrstnejše zbere (moške, ženske in mešane) ter samospeve različnih skladateljev, sami naši najboljši: Lajovic, Škerjanc, Ravnik, Adamič l. dr. Se enkrat: Ne zamudite prilike!

Repertoar ljubljanskega gledališča: Drama: Ponedeljek, 24. "Cvrček za pečjo", (E); torek, 25. (zaprt); sredo, 26. "Cvrček za pečjo", (D); četrtek, 27. "Sen kresne noči", v opernem gledališču ob dramskih cenah, (A); petek, 28. Školjka (B); sobota, 29. "Sen kresne noči", v

Po svetu.

— D'Annunzio se namerava zopet oziliti z neko italijansko pianistinjo. Od svoje prve žene vojvodine Gallese se je že sodniško ločil.

— Tudi zanimiva in značilna statistika. "Freie Presse" priobčuje statistiko samomorov na Dunaju v zadnjih letih iz ne je razvidno, da se je število samomorov tekom vojne znatno zmanjšalo (l. 1914: 1500, l. 1918: 700), sedaj po vojni pa je začelo zopet naraščati in je doseglo lanske leto 1189 slučajev, kar je silno veliko število, če pomislimo, da je Dunaj po prebivalstvu veliko manjši kot prej. Značilno je dejstvo, da je ženskih samomorilcev veliko manj kot moških (za 262), da je pa bilo pri ženskah »poskusnih« samomorilcev veliko več (486 z. in 274 m.). Največ ljudi se je utrudilo življenja v mesecu — maju, največ pa si je zaželelo smrti na — vrvi.

— Policija je v Dunajskem Novem mestu dobila sled tope, ki je nameravala izvršiti na Dunaju in v okolici celo vrsto zločinov. Zločinci so nameravali krasti zato, da bi dobili denarja za blaženo avstrijske ležaje, katere člani so bili. Policija je odredila celo vrsto aretacij. Zločince so izročili dunajskemu deželnemu in okrožnemu sodišču.

— Zveza švicarskih duševnih delavcev se je osnovala v Bernu. Zastopanih je bilo 23 društev z 12.000 člani.

— Najdena Strindbergova pisca. Kot poroča "Politiken" iz Štokholma so našli zelo zanimivo korespondenco Avgusta Strindberga s prijateljem Liphanssonom, katero so smatrali doslej za izgubljeno. Obsega 130 pism iz let 1883—1906.

— Ljenski ni umrl. "Daily Herald" priobčuje naslednjo Litvinovo izjavo: Vse govovice o Ljenski bolezni so brez podlage. Ljenski se ni bil nikoli pri tako dobrem zdravju kot sedaj.

— Kriza v Zedinjenih državah. Delavske plače so bile v mnogih podjetjih znižane za celih 25 odstotkov. Cene najpotrebnejših predmetov padajo. Sedaj je v Uniji nad 2.000.000 nezaposlenih delavcev.

Gospodarstvo. — Likvidacija centralo za plačanje v inostranstvu. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno: Ekspozitura centralo je plačanja v inostranstvu v Ljubljani te likvidirala svoje poslovanje 20. t. m. Vse posle, ki so v zvezi z likvidacijo centralo za plačanja v inostranstvu (kontrola izpolnitve obvez, osloboditev položnih garancij po kaucijah ali garantnih pismih itd) bo od tega dne naprej vršila »Devizna centrala v likvidaciji v Beogradu«. Izvozniki, ki imajo obveznosti, nastale pred urveljavljenjem nove uredbe o reguliranju prometa z devizami in valutami (Ur. List št. 120 z dne 19. oktobra 1920) se pozivljajo, da se v lastnem interesu v vseh teh zadevah obračajo neposredno na »Devizno centralo v likvidaciji v Beogradu« in ne več na lokalno ekspozituro za plačanja v inostranstvu.

— Tečaj za luženjo (balcanje) v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti je priredil v mizarski delavnici na državni obrtni št. dvadnevni tečaj za luženje, katerega je zaključil v petek popoldne.

— Vžigalna vrvice. Urad za pospeševanje obrti lina nekaj vžigalne vrvice v zalogi. Interesenti naj prigrasijo svoje potrebščine najkasneje do 1. februarja pri omonjem uradu, Dunajska cesta 22.

— Angleški kredit. Naše poslanstvo v Londonu je obvestilo ministrstvo za trgovino in industrijo, da so mnoge angleške

Dopisi.

Kranj. V petek se je pri nas vršil strokovni shod mlinskih delavcev Majdličevega mlina. Ravnateljstvo je namreč odpovedalo delo 30 delavcem in se je vsled tega skilcal shod, na katerem se je razgovarjalo o krizi, ki je baje nastala tudi v tej industriji. Sodrugi Milčevc, ki je bil od strokovne organizacije poslan na shod, je pojasnjeval eplošne varokte krize, ki se pojavlja v vsej industriji. Nato se je sklenila naslednja resolucija: Delavstvo mlinskega podjetja V. Majdlič v Kranju, zbrano na shodu dne 20. januarja 1920 v društvenem lokalu, predlaga enoglasno deželni vladi, oz. poverjeništvu za soc. skrbstvo, naslednjo resolucijo s prošnjo, da jo deželna vlada z nujnim priporočilom pošlje osrednji vladi v Beograd in, ki se glasi: Kjer se je v mlinskem podjetju delo odpovedalo 30 delavcem z motivacijo, da primanjkuje dela v podjetju in

ta pojav v mlinski industriji ni samo pri a. Majdlič v Kranju, temveč v vsej mlinski industriji pri nas, naprosamo deželno vlado oz. soc. skrbstvo, naj nemudoma ukrene sledeče: 1. Centralna vlac na prepove izvažanje žita preko naših meja, dovolj naj samo izvoz mlitih izdelkov. To pa vsled tega, da bo delavstvo v tej industriji zaposleno. Podjetnikom mlinov naj se prepove trgovanje z moko tujih mlinov, dovolj pa je s tistim mlivskim izdelkom, ki ga sami v svojih podjetjih izdelujejo. To pa vsled tega, ker smatra delavstvo, t za navadno verženje in sabotiranje mlinske industrije. Delavstvo mlinske stroke pa pričakujejo z upanjem, da bo deželna vlada, kakor centralna vlada razumela položaj, v katerem se danes delavstvo nahaja in ugodila tel naši spomenici.

Slovenigradec. Aretirali so pred nekaj dnevi našega gerenta, ki so ga odpeljali v celjsko ljudsko univerzo, v svrhu nadaljevanja študij, ki si jih v prejšnjih šolah ni zadostno prisvojil. Javnosti še do danes ni znano, zakaj so ga zaprli. Štisi se, da je baje neka zmoja, da so ga dali v zapore. Mi kot navadni umirajoči si ne moremo tolaščiti, kako bi bilo mogoče, da so gospodje tako zmotljivi. Verjeti smo do sedaj samo, da se zmotijo napram socialnim demokratom, kateri so jim najbolj nevaren element, ki ga je treba z vsako silo zatreti. Naš interesira samo eno. Ker je mestni gerent zaupna oseba, katero so oblasti postavile na prostor, kjer so ji zaupani javni interesi, zahtevamo, da se postopa proti njim ravno tako, kakor ste postopali ob železničarski stavki proti nedolžnim žrtvami. Zahtevamo pa tudi, da se javnosti pove, kaj je na tem resničnega. Ženi našega zaupnika Visingerja: še od železničarske stavke ki sedaj niste dali koncesije nazaj, ki ni pri železničarski stavki ničesar zakrivila. Prepričani smo, da bo prišel čas pravice in pravičnosti takrat, ko boste razpisali občinske volitve. Torej imamo sedaj še večji vzrok, da zahtevamo z vso odločnostjo: sem z občinskimi volitvami in konec občinskih korapelj.

"Družba sv. Cirila in Metoda" v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je njen ustanovitelj, častni član in dolgoletni podpredsednik, gospod **Luka Svetec** notar, posestnik, častni član mnogih občin in društev, bivši drž. in dež. posl. itd. dne 23. januarja t. l. ob 2. uri zjutraj izdihnil svojo blago dušo. Pokojnikov pogreb se je vršil v nedeljo, 23. t. m. ob pol 4. uri popoldne na litijsko pokopališče. V miru počivaj v slovenski zemlji, za katero si celo življenje nestrudljivo deloval!

Pozor! Pozor! Pozor!
V petek se zopet otvori znana najcenejša trgovina pri "Hribarju" v Petelinovi vasi (hiša zadaj za Šontajzom) v Trbovljah. Dobile se bodo zopet moške obleke po K 300, K 500 in K 700 kot zadnjič. Obleke sem pripeljal sam iz Češkega, tu naj se jih vsakdo ogleda, dokler je zaloga. Se priporočam **Albert Hribar, trgovec.**

I. SANDRIN LUBLJANA
velika zaloga vsakovrstnega **USNJA** kož, podplatov, gonilnih jermenov in boksa **na debelo** **MESTNI TRG 6**

Kapital: 20.000.000 kron. **Slovenska eskomptna banka** Rezerve okrog 6.000.000 kron. Interesna skupnost s "Hrvatsko eskomptno banko" in "Srbsko banko" v Zagrebu. Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut, — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza. Izdajatelj: Ivan Minar. Tisk "Učiteljske tiskarne" v Ljubljani. Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.